

Herman Strategier 10-8-1912 Arnhem

Een stille straat in Zeist, een rustige kamer, een groot schilderij in overwegend blauwe en paarse tinten, thee en een rustige, wijze man met pijp, Strategier. Hij wekt op een of andere manier de indruk, dat hij een Limburger is. Toch heeft hij een groot deel van zijn leven in Arnhem doorgebracht, en de rest boven de rivieren.

In een kort bestek beschreef de heer Strategier zijn levensloop. Pianoles en theorieles van Jacques Ruygrok, HBS, kerkmuziekschool Utrecht, daarna werkzaam als directeur-organist in Nijmegen, Arnhem en Zeist. Vandaar uit volgde hij Andriessen op als organist van de kathedraal in Utrecht. In 1949 volgde een aanstelling aan de Universiteit te Utrecht, een baan, die later uitgroeide tot wat hij noemde een éénmans-conservatorium binnen de universiteit. Ook het muziekschoolwerk kent Strategier uit de praktijk. Tot de oorlog was hij verbonden aan de muziekschool Arnhem. Opleidingen theorie aan het conservatorium Rotterdam en Utrecht werden door hem verzorgd.

Voeg hierbij het feit, dat Strategier voor zeer veel soorten instrumenten componeerde, 14 jaar het Nederlands Madrigaalkoor leidde, en men spreekt van een veelzijdig musicus, of om een moderner „nederlands” woord te gebruiken een all-round vakman.

In de rest van het gesprek zouden twee zaken steeds meer naar voren komen, in de eerste plaats kerkmuziek, in de tweede plaats het

Madrigaal Koor. Ik vermoedde, dat ik daar de echte Strategier zou treffen.

Dat Madrigaalkoor, dat bijna nooit madrigalen zong, omdat het a capella zingen helaas niet zo lonend is. De heer Strategier is bewust gestopt met het dirigeren van dit koor ondanks het feit, dat het goed ging, en dat de samenwerking subliem was. Het is soms wel eens goed voor een koor, om een andere aanpak te leren kennen, een andere werkmethode. Een klein glazen karafje, dat de kamer van de heer Strategier siert, draagt het opschrift: Mon âme bénis Yahweh (Ps 103). Het was een cadeau, dat de heer Strategier kreeg bij het

25-jarig bestaan van het koor. Het zijn zo van die kleine dingen die een werksfeer tekenen, zo'n glazen karafje, een groot aantal verhalen over het wel en wee van dit koor. Het grote aantal stukken, dat voor dit koor geschreven werd. En uit het verhaal bleek telkens, dat als er een koorstuk op stapel stond, er dikwijls aan de uitvoeringsmogelijkheden voor het Madrigaalkoor gedacht werd, zonder dat het werk uiteindelijk ook werkelijk voor dit koor bestemd was. Er werden op het grote gebied van de kerkmuziek veel composities geschreven. Al sprekend passeerde een reeks werken de revue, 12 Latijnse missen, talrijke motetten, missen in de volkstaal, orgelmuziek, Te Deum voor koor, orkest, solisten, Psalm 103.

Ook de grondregel voor deze composities kwam naar voren: God lof toezingen. Niet alleen door middel van kerkmuziek, ook door

wereldlijke muziek is dat mogelijk. De gave, die de componist gekregen heeft, moet volledig uitgebuit worden.

Componeren is een uitdaging. Zo ziet de componist Strategier het tenminste. Het is een uitdaging en een verrijking, om te schrijven voor een niet gangbare bezetting. Een uitdaging, omdat een afwijkende bezetting een diepgaand onderzoek naar de mogelijkheden nodig maakt. Een verrijking, omdat bij iedere studie, die men maken moet voor een nieuw stuk, de componist zich weer een stuk geestelijk bezit eigen maakt. Het is, volgens de componist Strategier momenteel nogal eens het geval, dat men zich te weinig op de hoogte stelt van de eisen en mogelijkheden van ensembles, voordat men zich tot het schrijven van een stuk zet.

Hier zit mogelijk ook een fout bij het Rijksopdrachtensysteem. De nazorg van de opdrachten is onvoldoende, maar mogelijk wordt dat in de hand gewerkt door tekort aan voorzorg. Een goed en bruikbaar stuk muziek vindt zijn weg zelf wel.

„Is er verschil tussen het maken van kerkmuziek en wereldlijke muziek?”

De kerkmusicus Strategier stelde voorop, dat kerkmuziek niet een minder soort muziek is, omdat ze alleen maar in kerken voorkomt, of omdat ze zich vrijwillig bindt aan de liturgie. Kerkmuziek is een volwaardige muziek, waar-

bij de kans dat het ook goede muziek wordt, stijgt, naarmate de dienstbaarheid stijgt.

Kerkmuziek is niet vrijblijvend. Veel wantoestanden leverden ergernissen op. Iedere kerk zou een eigen koor en een eigen orgel moeten hebben, maar het bedrijf kerkmuziek is al weer groeiend. Er zijn al weer koren, die zich op goede kerkmuziek toeleggen.

Op onze vraag, of het dan slecht geweest is in de kerkmuziek, haalde Strategier een fraai beeld van Prof. Wagenaar Noltenius aan: De kerk heeft wat te lijden gehad van de liedjes frisdrank-industrie.

Toen het Gregoriaans wegviel, moest er iets in de plaats komen, en het is helaas niet altijd met de nodige vakmanschap, dat de opening gevuld werd. De laatste tijd komt daar een kentering in. Men wordt selectiever, oecumenischer. Men is bereid om het goede materiaal op kerkmuziekgebied, van andere kerken te leren kennen. Een wisselwerking gaat ontstaan. Natuurlijk is deze hele ontwikkeling in de Rooms-Katholieke kerkmuziek een onderdeel van een zeer complex geheel, waar lang over te praten zou zijn, maar onmiskenbaar is er een tendens tot verbetering. Het is een verheugende zaak, dat, na de kerkmuziek-vernieuwing, die vaak vernieling bleek, een restauratie volgt, die vanuit de parochie opkomt, en ook uit studentenkringen.

Strategier noemde hier een voorbeeld: het Studentenkoor Amsterdam, dat weer platen maakt met het Gregoriaans, en het Zeister kerkkoor dat uit de eigen parochie gesticht werd, en waar ook de Gregoriaanse traditie weer opgevat werd.

Zo kwam de heer Strategier over als een diepgelovig man, die veel leest, o.a. op geschiedenisgebied. Die zich de laatste tijd verdiept in religieuze literatuur. Iemand, die de koorzang als een groot goed ziet, waarvoor hard gewerkt moet worden. Iemand, die niet bang is, om een experiment te wagen op het gebied van de compositie, maar niet, nadat hij zich van tevoren op de technische aspecten grondig be-raden heeft. Iemand, die een lang, muzikaal leven achter zich heeft, en daar een grote dosis wijsheid aan heeft overgehouden.

J.v.A.